

A visszapillantót lesem,
 hogy jössz-e már a fagyival.
 Az utcán üdítősrekeszt húz el a boltos,
 számítógépet hurcol egy egyetemista...
 Egyszerre ismerős alak dereng át –
 Réka? De hogy? Ez lehetetlen!
 Húsz éve nem láttam, különben is
 mit keresne itt a régi kabátban?
 Macskaléptével kioson
 látómezőmből, másodpercekbe telik,
 amíg a világ tükrözött terében
 rátalálok – tényleg nem ő az.
 Valójában nem is nagyon hasonlít.

Darvasi László

ÉDES SÖR

Amerikai piros füzet

A hajó talán fél mérföldre ringatózott a kikötői bolyák piros labdáitól. Az egyikén sirály billegett, s mintha a múlt időt mérné, időnként fölsikított.

– Tévedsz, barátom – vont vállat Szív, és beszívta a tenger illatát. Érkezése után az első dolga volt, hogy kísétálgon a kikötőbe, és szemügyre vegye a Libertyt. Még intett is a jacht felé, egyszerre csak azt vette észre, hogy az arca előtt billeg a kézfeje. Megdöbbsent a hajó méreteitől. Jóllehet tudta, hogy a gazdája a Földközi-tenger apró szigetei között is bolyong vele, eljut a cakkozott szegélyű görög partokig, mégis elámult a nagyságán. A Liberty kövér, fekete kéménye füstöt eregetett, az árbocok vitorlák nélkül nyúltak az ég felé. Postakocsi zörgött mögötte, rikkancs kiabált. Szív megfordult. Szerete a városban plakátok hirdették a kivégzést.

Kicsi Smoke kegyetlenül kioltotta Mary Lee életét.

A tárgyalás már lezajlott, a gyilkos nem tagadott, és nem is bánt meg semmit. Az esküdtek, persze mind jóra való és rendes ember, mentő körülményt nem találtak, persze azt is mindenki tudta, hogy Kicsi Smoke ugyancsak rendes ember. Az ítélet nem volt meglepő, és Mary Lee élettörténete sem volt makulátlan. Egyszerűen szólva kurvaként tengette az életét. De azért rendes ember, jó lélek volt ő is, még ha hibáztatott is valami az észjárásában. Kicsi Smoke-ot nyilvánosan fogják föllakasztani két nap múlva. A középületek falain és a szálkás kerítéseken az akasztási hirdetményeket választási plakátok váltogatták. Mr. Paul Bank, a demokratajelölt új vasútállomást, rendet ígért, a bűn fölszámolását és tiszta várost. De az embereket érthető módon jobban érdekelt az akasz-

tás eseménye. Egy fodros, fehér ruhás leányzó megállt Szív mellett, kedves babaarca volt, azt mondta:

– Uram, a múlt hónapban egy félvért akasztottak, uram. Egy igazi lótolvajt, akinek ménesek száradtak a lelkén, és én fogadtam a barátnőmmel, hogy hányszor rúg ki a lábával.

– Miután fölakasztották? – érdeklődött Szív.

– Igen, természetesen.

– És ki nyert?

– Sajnos a lótolvaj – mosolygott a leányzó. – Én ilyen különleges akasztást még nem láttam. Először próbálták ki a Bobby-Bobby nyakhurkot! Így szorít, így – mutatta kis fehér kezével a saját nyakán. – Az a nyavalyás félvér egyszer sem rúgott ki.

– Hát igen – emelt kalapot Szív, s közben a piros csíkot bámulta, amely a babaarcú lány nyakán maradt –, előfordul, kérem, hogy az akasztott emberek nyerik a fogadásokat. – Azzal bólintott, és továbbhaladt a forgalmas charlestoni utcán. És tudta, hová tart.

Mrs. Smoke annyira megdöbbsent, amikor Szív bekopogott hozzájuk, hogy semmit sem kérdezett, zavartan bólogatott, hogyne, természetesen, és már föl is vezette az emeleti szobába. Csak ketten voltak ekkor a házban. Az összetört Mr. Smoke, ahogy ekkoriban többnyire, a városi állomáson üldögélt. Egy ideig szó nélkül toporogtak, Mrs. Smoke a kezét tördelte, nagyokat roppantak az ujjpercei. A szörnyűség óta a szobát akkurátusan rendbe tették, de azért a fapadlón ott barnáltak a vérfoltok.

– Itt hevert? – kérdezte Szív.

– Egy kicsit fentebb.

– Szóval itt – mutatta Szív, és az asszony bólintott.

– Az a lány bolond volt – mondta.

– Hogy érti?

– Nem volt ki mind a négy kereke.

Később, amikor Szív egyedül maradt, kipiszkált a padlórések közül egy alvadt vércsomót. Ült az ágy szélén, gondolkodott, bádogbögérből ivott bort. Aztán a fejét ütögette egy keresztgerendába, hogy megnyugodjon. Cigarettázott is. Jól sejtette, pocsék éjszaka várt rá, sokat forgolódott, beszélt álmában. Végül kikelt az ágyból, leóvakodott a meg-megnyikorgó falépcsőn, majd gyertyafénynél nézelődött az előtérben. Mr. Smoke és a felesége szobájából fény szűrődött, nyilván virrasztottak. A durva faasztal sarkán bögre, benne megráncosodott tej. Mellette tányér, maradék sajtzsírral. Elszórt fahasábok, hamu sűrke bársonya terült a tűzhely körül, az ablakban kókadt virág. A deszkafalra néhány családi kép szögezve, a Smoke család fotográfiája, illetve Kicsi Smoke mint kisgyerek, fapuskával. Egy fali polcon gyógyszerek, nagyon sok gyógyszer. Mrs. Smoke szipogása hallatszott. Kintről felelt a horkoló város. Az állatpiac kerítésén, mint fehér lampionok, billegve alszanak a sirályok. A templomok előtt szegény kísértetek táncolnak dideregve. A poros Elm utca végén az akasztófát aranszínűre festi a hold. És az olykor halkuló, máskor a fül legmélyébe költöző moraj, a tenger kitartó, nem szűnő hullámozása. Szív lassan mozdult. Mr. Smoke állt mögötte. Mulatságosan mutatott a hosszú, fehér alsónadrágban, a kezében kést tartott.

– Ezt keresi?

– Más nem kereste? – kérdezte Szív, mire Mr. Smoke lassan lóbálni kezdte a kést.

– Akkor már nem is fogják. – Szív a fel s alá mozgó kést nézte, a pengéjét le sem törlgették. Aztán Mr. Smoke töltött valami töményt, együtt ittak.

- Az a lány szajha volt, uram – szólta, és szemernyi indulat sem volt a hangjában.
- Kioltották az életét – jegyezte meg Szív.
- Nekem elhiheti, hogy ribanc volt – erősködött Mr. Smoke, és még hozzátette –, uram, én szeretem a feleségemet!

Szív bólintott, Mr. Smoke volt a charlestoni vasútállomás főnöke. Persze a gyilkosság után elbocsátották. A fia ölt, és ez a bűn őt, az apát is bepiszkította. De Mr. Smoke kijár a vasútállomásra, és elvegyül az utasok között. Nem, nem vegegyül el, az emberek, érthető módon, elhúzódnak egy gyilkos apjától. Pedig Mr. Smoke rendes, jóra való ember, mindenki tisztában van vele. Mr. Smoke egyenes háttal ül a padon, bámulja a vonatokat, minden vonatfüttyöt, dudaszót ismer. Az új állomásfőnök, az egykori helyettese nem küldi el. Még nem. Mrs. Smoke néha kisiet az állomáshoz, és gúnyos, részvétlen pillantások közepette hazakíséri a férjét. Amióta Mr. Smoke-nak nincs állása, nélkülöznek. A dolgok pocsékul állnak, ezért is adták ki a fenti helyiséget, Kicsi Smoke szobáját, ahol a gyilkosság történt. Szív az első vendég.

- Nem fél? – kérdezte Mr. Smoke, még mindig a késsel babrált.
- Természetesen félek.
- Akkor miért jött ide?
- Megfizetnek.
- Ér magának annyit, hogy elvághatják a nyakát?
- Nem ér annyit.

Másnap Szív a városba indult, és újra megnézte a hajót. Hiába árnyékolta a szemét, a jacht oldalára festett nevet nem tudta kiolvasni, a hajó most messzebb horgonyzott, kifehéredő, éghez közeli vizeken. S ahogy a móló elnagyolt, ferdén lefektetett kövein álldogált, és bámulta a víz csillámfényeit, a lent sorakozó gerendákat s azokon a moszat zöld párnáit, megnyugodott. Ugyanis mindjárt megiszik egy sört. Így, ilyen finoman fog koppanni a pulton a korsó, mutatta, és egy facölöp kobakjára koppintott. Pfú, lefut a fehér hab az üvegfalon. Csakhogy a büszke Amerikában édes söröket főznek az egyenkötényes családi vállalkozások, az apa, a lógó bajuszú fiúk és a vállalkozásba bevett sany, de éles eszű unokaöcs. Persze itt is mindinkább északra kell haladni, hogy a sör keseredjen. Nincs ez másként Németországban sem. A sör édesebb a bajor piacosok placcain, mint Hamburg kikötői kocsmáiban. Hát persze, Boston! Nincs mese, majd Bostonba kell vonatozni egyetlen pohár sörért, és ő, Szív, meg is fogja tenni. Fölkuncogott, és sejtette, hogy zavarodott ember benyomását kelti. Aztán sétált, fűszálakat, fatörzseket és kerítésleceket simogatott, nézte a fehéren keringő napernyőket, melyek ártatlan babaarcokat és szigorú gardedámtekineteket óvtak. Egy műterem üveglakában toll-díszes, félmeztelen apacs ült, éppen megfestették. Aztán újra nyugalmat hozott az est, a víz fémes, lassan mozduló hátára vérbe borult felhők árnyai úsztak. A horizont kigyúlt, és lángolni kezdett. Mögötte a boldog város, Charleston készült újabb nyugovóra. A templomok tornyait vörösre festette az égi lobogás. Kicsi boss az éjszaka felöltőjén, az égre pislogta magát az Esthajnalcsillag. De még bőrkötényes, térdcsizmás halászok dobálták a hajóról a délutáni zsákmányt, nagyokat kurjongattak és röhögtek, méretes halakat hajigáltak egymáshoz.

Elálló fülű, hórihorgas gyerek bádogvödröket cipelt, amelyek tele voltak ujjnyi nagyságú, apró halakkal. Szív jól megnézte a fiút. Sértetlen, dühösen pásztázott a tekintete. Elnyúlt arcán vágás volt az összeszorított, dacos száj. A fiú éppen továbblépett mellőle, akkor történt a baj. Megbotlott egy ferde hasalású kőlapban, úgy tűnt, mindjárt hasra esik, de csak az egyik vödört ejtette el, az nyomban borult is, s a következő pillanatban

megannyi vonaglás és villanás lepte el a kövezetet. A fiú dermedten nézte a tragédiát, amely egészen kísérteties látványt nyújtott az alkonyat fényében. Aztán térdre huppant, és remegő kézzel kezdte szedegetni a halakat. Szív odébb rúgott egy macskát. A fiú hamar végzett, fölnézett, és Szív újra azt gondolta, fél és dühös. A fiú már szaladt is. Szív hosszan nézett utána. Aztán a földre bámult. Mindegyik halacskát összeszedte a gyerek, mindet! Milyen gyorsan csinálta, milyen ügyesen! De hoppá! Az egyik halacska Szív cipője előtt dobálta magát. Igazán, mint egy szó. Mint egy izgága, gyámoltalan szavacska. Szív elmosolyodott. A halacska kirtartóan vergődött a mocsokban. Ó hajolt érte, a tenyerére ügyeskedte, s a móló széléhez sétált. Közvetlenül alatta mélykéen ringott a tenger. Micsoda titkos, micsoda nagyszerű mozdulat lesz! Szív keresztet vetett, ámen. És akkor hirtelen mást gondolt. Az öklét a zsebébe dugta, a kocsmá felé vette az irányt.

Odabent sört és egy korsó vizet kért. A kocsmáros csodálkozott, a kötényébe akasztotta a hüvelykujját. Szív megvonta a vállát, a víz egyelőre fontosabb, az gyorsan kelle-ne, tette hozzá. Aztán a kocsmáros orra előtt engedte a vizesibrikbe a halacskát. Az üveget zsírpapírral fedte, a papírba lélegzőlyukat ütött.

– Ha az ember keres valami fontosat – tűnődött –, három helyre érdemes ellátogat-nia. A templomba. A piacra. És a bordélyba.

A kocsmáros vigyorgott.

– Miss Flower rendkívüli teremtés, uram.

Szív nézte a halacskát, és intett, kér egy töményet is. Valami fehér ital volt, de hamar kiderült, tequila.

– Merre találom Miss Flower intézményét?

– Hát persze – bólogatott a kocsmáros –, hát persze. Az Elm utca végén van az a bűntanya. Ott lesz, ahol az akasztófa is áll.

– Csak nem a lányok miatt állították oda?

– Én ezt nem tudhatom, miszter. Hanem mondanék valamit – a kocsmáros jelentő-ségteljesen hunyorgott. – Lehet, hogy ismerőssel találkozik ott.

– Kifizetem a vizeskorsót is – mondta Szív, pénzt dobott a pultra, és menni akart.

Kicsi Smoke néhány héttel ezelőtt elvágta Mary Lee nyakát. A családi ház fenti szo-bájában követte el az örültséget. Aztán elsétált a sarki kocsmába, és ahhoz képest, mi-lyen ziláltan nézett ki, teljes nyugalommal sört rendelt. Hamar megérkeztek és szoro-san odaálltak mellé a városi rendőrök, nem bántották. Tudták, hogy Kicsi Smoke ren-des, jóra való ember, sok kertet ásott már fel a környéken, sok városi istállót kiganézott. Hát megvárták, míg végez a sörével. Kicsi Smoke kért egy rumot is. És aztán kért még egyet. A rendőrök csak ezután karoltak belé két oldalról, és nem törődtek azzal, hogy ők is véresek lesznek, mert még meg sem száradt Kicsi Smoke ruháján Mary Lee vére. És véresek voltak a poharak is, amelyek a fiú után maradtak, a kocsmáros kendővel nyúlt értük. A kocsmáros most a pultra könyökölve hívta vissza Szívet, egészen közel tolta az ábrázatát.

– Érdekli Mr. Bank politikus úr időtöltése?

– Kellene?

– Ha nem, hát nem – húzódott vissza a másik, megvonta a vállát, Szív meg bámulta a halacskát, hogy milyen vígan fickándozik a söröskorsóban.

– Ha igyekszik, még ott találja.

És Szív igyekezett. A fehéren izzó akasztófa úgy állt az estében, mint valami gazdát-lan fölkiáltójel. Kuvik huhogott egy juharfáról, a közelből friss trágya illata szállt. Szív a kivilágított, piros függönyökkel csalogató épület felé lépett. Megrázta a csengőt. Nem

kellett sokat várnia. Miss Flower apró termetű, elegáns és hatalmas ajkú nő volt, egyáltalán nem csodálkozott a vendég érkezésén, talán csak a Szív kezében derengő vizeskorsón maradt tovább a tekintete.

– Annie, Cora, Kathalin és Hannelora egy ideig még elfoglalt – sorolta nyomban, mintha ismerősnek tenné. – Nancy, szegényke, nagylány korában lett bárányhimlős. Most üvölt a fájdalomtól, mint a fába szorult féreg. De hallatlan szerencséje van, mert Púpos Mary mindjárt szabad.

– Úgy érti... valóban púpos? – Szív nézte Miss Flower hatalmas, puha száját.

– Helyes kis púp, miszter, meglátja – bólogatott a madame. – Mary kedves, odaadó teremtés, és rendes ember. Vendégeink rajonganak érte. Le is kötözheti.

– Értem – bólintott Szív.

– Persze, némelyek nem állhatják az ilyesmit. Másoknak viszont a kedvére van – mosolygott Miss Flower. – Nálam azonban nincs kényszer. Szeretne korbácsot kölcsönözni?

– Megmutatná Mary Lee szobáját? – kérdezte Szív. Miss Flower bólintott, ez a kérés sem hozta zavarba, máris az emeletre vezette Szívet, ám a szobát már Púpos Mary lakta. Miss Flower is igazán kedves és szolgálatkész ember volt. Miért is ne mutatná meg szegény Mary Lee egykor volt otthonát? Szív vállán nyugtatta ápolt, gyűrűs ujjait, amikor beléptek.

– Nahát – köhécselt Szív a nyomorúságos odú láttán. A szobát egy valamikori tábori ágy uralta, talán még a polgárháborúból maradt rájuk. Bakancsos francia festők tudnak ekkora ágyat festeni. A falnak kopott szekrény szorult, mellette a penészfoltos falon homályos tükör, a sarokban mosdótál hevert. Miss Flower a korszót bámulta, melyet Szív végig a kezében tartott.

– Nahát – mondta újra Szív, a falon vérpöttyök tarkáltak.

– Megmondaná, uram, ez mi célt szolgál? – kérdezte, és a vizeskorsóra mutatott.

– Nos, ha váratlanul megszomjaznék – mondta Szív. Miss Flower bólintott, párnaszája csókot lehelt felé, és magára hagyta Szívet, aki üldögélt, nézelődött. Az ágy alatt rongyok. Itt pedig egy megtépett fűző, úgy néz ki, mint valami megviselt polip. Az egyik sarokban tolldíszes kalapok heverték. Szív léptek zaját hallotta, fűrgén felállt, majd kikukkantott a folyosóra. Éppen az ajtó előtt haladt el egy öltönyös úr, egymás arcába bámultak. Mr. Bank, a demokratajelölt, szintén kiváló, feddhetetlen ember, éppen végzett az utolsó, ezüstös sliccgombjával. Meglepetésében eltátotta a száját.

– Na de kérem! Ez... ez mégiscsak! – motyogta.

– Nem tesz semmit – szólt gyorsan Szív, visszalépett, de Mr. Bank gyorsan becsúsztatta elegáns cipőjét az ajtóresen. Aztán fentebb máris megjelent az ábrázata. Enyhén puffadt volt, vörös. De egyáltalán nem szégyenkezett. Máris bankókat nyomkodott Szív kezébe.

– Azt hiszem, megegyeztünk – szuszogta, majd hátraszólt. – Igyekezz, Sam. – Újra Szívre pillantott. – Kössön életbiztosítást.

Szív most látta meg, hogy hatalmas néger tornyosul Mr. Bank mögött. Pepita nadrágban volt, és könyékig túrt fehér ingben. Kétségkívül dagadtak az izmai.

– Öld meg ezt a tagot, ha elárul, Sam – szólt tünődve Mr. Bank, mire a hatalmas, fekete fiú mereven bólintott. Amikor ezek elmentek, Szív visszaereszkedett a rossz ágyra. Néhány perc múlva érkezett Púpos Mary, kicsi volt, vézna, és tényleg volt púpja. A haja kócos, csuklóján frissen vöröslöttek egy újabb tortúra nyomai. A lány hozott kötelet, korbácsot, szíjakat. A nyakán fojtogatások nyomai piroslottak. Szív odaadta neki a pénzt, Mr. Bank dollárjait.

– Van valami italod? – kérdezte. Púpos Mary köhécselve kotorászott, még föl sem fogta, mennyi pénzt kapott. A lány valami szörnyű lőrét talált, és bár Szív alig ivott a palackból, sokáig kapart a torka. Púpos Mary hányt, és amikor végzett, a lavórba vizet lötytyintett, kitárta az ablakot, és az egészet kizúdította. Miközben a lány guggolva mosta az alfelét, Szív meglátta az akasztófa hegyét.

– Hogy akarja? – kérdezte a lány. – Korbáccsal?

– Azzal szereted?

Jajkiáltás hallatszott, szinte beleremegtek a falak.

– Ó, ez csak Nancy – csacsogta Púpos Mary. – Azt hiszem, az egyik vendég véletlenül eltörte az arccsontját és a bordáját.

– Úgy tudtam, bárányhimlője van.

– Hát persze – mosolygott Mary –, bárányhimlője is van.

Vonat sípolt az éjszakában.

– Igaz, hogy Mary Lee félnótás volt?

– Le is kötözhet – jegyezte meg gyorsan a lány, felállt, nem is törülközött.

– Szeretné? – kérdezte Szív, a lány hasát bámulta, a csupasz lábszárát, melyet itt-ott fekete szőr borított.

– Különben Sam csak a sarokban gubbaszt – fütyörészett a lány. – És általában alszik, mint egy óriási, fekete malac. Vagy csak csukva van a szeme. Néha rá kell kiáltania Mr. Banknek, hogy ébredjen.

– Hányadik hónapban vagy? – kérdezte Szív.

– Mr. Bank nagyon rendes ember – bólogatott a lány. – Komolyan mondom, uram! Ezekért – mutatta a sérüléseit – nem ő a felelős. Mr. Bank szereti lepisilni a púpot. És az nem fáj. Még meleg is, uram – szerényen elmosolyodott, és ettől milyen kislány lett. Kivillant a sápadt ínye, a rossz fogsora. A hasára tette a kezét, simogatta.

– Tudja, ez itt Mr. Smoke fattya – a lány ráncolta a homlokát. – És persze az enyém is. Azon a napon elküldtem hozzájuk a kissé valóban habókos Mary Leet, hogy kérjen egy kis pénzt. Nem sokat. Tudja, én... én nem léphetek ki a „Szent város” utcájára, még a végén elgázol egy lovas kocsi – kellenlően elhúzta a száját, aztán csak kedvesezetten kuporgott az ágy szélén, és várta, hogy tegyen vele valamit a másik.

– Higgye el, én rendes ember vagyok – suttopta, amikor Szív felállt, és az ajtóhoz lépett.

– Tudom, tudom – bólintott Szív. Visszasétált a szállásra, és úgy tudott fölmenni a szobájába, hogy nem találkozott a háziakkal. Csend honolt a házban. Ezen az éjszakán is sokat forgolódt. Aztán amikor fölriadt, Mrs. Smoke állt az ajtajában. Kezében gyer-tya pislogott.

– A fiam nagybeteg – mondta.

– Sajnálom – köhécselt Szív.

– Halálos beteg – mondta az asszony.

– Gondoltam, mert megnéztem a gyógyszereket – mondta ő.

Az asszony kellenlően elhúzta a száját.

– Tudja, uram, én szeretem a férjemet.

– Hát persze – bólintott Szív.

– Ha nem történt volna ez a... szörnyűség, a fiam akkor is meghalna – mondta Mrs. Smoke.

– Értem – Szív az ágy szélére ült, érezte talpával a hideget.

– A fiam szereti és tiszteli a szüleit – mondta Mrs. Smoke.

– Természetesen, asszonyom.

– Ezt magának hozták – és Mrs. Smoke átnyújtott egy borítékot. Szív megforgatta, nem bontotta fel. Elmosolyodott.

Vagyis másnap délelőtt mehetett föl a Liberty nevű jachtra. Alacsony, fekete hajú fiatalember várta a kikötőben, olyan óvatosan mozgott, mintha törékeny üveglapocskákat tartott volna a zsebében. Alaposan ki lett tanítva, Szív ingatta a fejét, ilyen mesterkéltén csak komoly egzecíroztatás után működik a test. Aztán ahogy belenézett a másik merev, mégis erős lelki feszültségről árulkodó arcába, ő is komor képet vágott. Fontos és jelentős emberek egymás között. Léhaságnak helye nincs.

– Uram, volt maga már Bostonban?

A másik zavartan hallgatott. Szív a zakója belső zsebébe nyúlt, kis fémüveget húzott elő, a fogával csavarta le a kupakot. Intett, húzza csak meg a másik. A fiatalember zavartsága réműletté váltott, kapkodta a tekintetét, Szívre nézett, az üvegre, aztán a part déli futása felé, a kapkodó szélben papírsárkányt eregetett egy kisfiú. Olyan közel volt a bűn, hogy meg lehetett markolni. Szív mosolygott.

– Nyugalom, én is félek – mondta a fiatalembernek, aki már a száját törülgette köhécselve. Szív a tenger felé bólintott.

– És ő is fél.

Helyes csónak billegett át vele a jachtra, a csónakos is ifjú ember volt, de már pipázott, és a nyaka olyan vörös volt a naptól, mint a kakastaréj.

Ketten várták a meglepően tiszta és kihalt fedélzeten, kifogástalan öltözékű, hasonló alkatú férfiak, mint akiket megkínáltak a gyomorkeserűből. Szív bólintással köszöntötte őket, arra gondolt, az effajta szolgálat nyilván nem könnyű multság. Itt kell éjszakázni, itt kell talpon lenni, egyetlen pillanatra sem lankadhat a figyelem. Ismeri ő ezt, ismeri Szív ezt a kényszert, hogy nem lankadhat a figyelem? Igen, szokott hasonlóval kérkedni. A jacht gyomrából bármikor fölordíthat a szörnyeteg öregember. Nők nincsenek. Horgászni sem lehet. A kéken tündöklő víz ellenséges terület. Szolgálnak. Fiatal férfiak, szenvedélyesek, jobbra hivatottak, évfolyamelsőek voltak, a Columbián, a Harvardon végeztek, és most nagyon sok pénzért rabszolgának szegődtek az örökös hullámverésbe. A matrózokkal nem közösködnek, primitív népség. Éjszaka közel húzódnak egymáshoz, összevetik a hátukat, vagy hevernek ölelkezve, és nem csak arra féltékenyek, aki a városban képviseli az öregembert, de arra is, aki a színházba vagy koncertre kísérheti. Mindig Henrik ül a balján, Peter a jobbján, pedig nem konyítanak a zenéhez, nekik mindegy, hogy Mozart vagy Salieri. Nézte őket Szív, és arra gondolt, hogy azért jóra való, rendes emberek.

Aztán megragadta a hajó oldalán futó fémlétrát. A fedélzetre lépett. Apró fejű, vágott virágok sárgállottak egy kajütablakban, honnan kerültek ide, rejtély. A fémvázát a párkányhoz szögelték, még viharban is fontos a díszítés. Barátságos kis szédülés forgatta meg a világot. A magasabbik titkár egy nyitott ajtóra mutatott. Szív nagy lélegzetet vett, lelépdelt a lépcsőn, majd végigsétált a folyosón, amely egy aranyozott kilincső ajtóba torkollott. Fölöslegesnek tűnt kopognia, benyitott. Odabent enyhe kámforillat fogadta, melybe gyógyszerek és szivar szaga is vegyült. Szív állt, halkán köszönt. Tekintete szokta a sötétet. Újra köszönt, s talán azt is hozzátette, itt van, uram? És valóban sutogott.

– Halkabban! – morrantak rá a homály mélyéből, egy másik világból, amely, lám, fogadta őt. Szív azt hitte, olyan halkán beszél, hogy azt emberi fül már nem hallhatja. Az öregember vakon görnyedt a karosszékében, alsótestét kockás plédbe csavarták.

- Maga tehát újságíró – gúnyos volt a hangja.
- Mr. Smoke házában szálltam meg – mondta Szív.
- Ettől persze nem kapok agyvérzést.
- Nem is reméltem, uram.

– Hány éves? – kérdezte az öregember, de mint akit egyáltalán nem érdekel ez az információ. Szív megmondta. A hajó lágyan ringatózott, de az alapos szigetelés miatt mégis úgy tetszett, már nem az óceán öleli őket, mérföldekre is lehetnek a víztől, az égben ringatóznak. A halál tenyerén, gondolta Szív, és kellestlenül elhúzta a száját. Az öregember régóta nem viselt el semmiféle zajt, még a szél fúvásától is dührohamot kapott, nem állhatta az idegenek közelségét, a vitát, az ellentmondást. Egész életében katonának akart lenni, seregben akart szolgálni. És soha nem bizonyult alkalmasnak. De hogy harcoljon, azt nem tagadhatta meg a világ, így hát végigcsatázta az életét. Többnyire győzött. Vagy inkább igazán legyőzni nem tudták soha. De egyetlen sérelmét sem volt képes felejteni, tehát megbocsátani sem tudott.

Szív leült vele szemben, megszokta a félhomályt, és nyíltan, kissé tapintatlanul, méregetni kezdte. Megnyúlt az öregember füle, a tokája lógott. Hirtelen meghallották, hogy a fedélzeten civódnak a titkárok. Egyikük fölemelte a hangját, s persze ez sem volt igazán hangos, Szív nem is értett mindent, néhány szót fogott föl a szenvedélyes monológból, mire az öregember a botjával kezdte verni a kabinfalat.

– Csend legyen! Kutyaháziak! Csend!

Szív elmosolyodott, ingatta a fejét.

– Azért jött, hogy a képeembe vigyorogjon?! – mordult rá Joseph Pulitzer, a sajtómágnás. Szív továbbra is szó nélkül nézelődött a félhomályban. Vajon honnan tudja, hogy vigyorog? Az árnyékok állaga nem volt egyenletes, az elfüggönyözött ablak előtt magányosan, de boldogan forgott egy fénynyaláb, s a kicsiny, barokkos komódra, a könyvespolcra s a rajta álló aranyozott gerincű Alkotmány kötetére fényes csíkokat festett. A faragott lábú mahagóniasztal lapja világosabb volt, még inkább tükröződött. Rajta pohár, benne whisky lötyögött. A polcon újságok halmozódtak. Néhány lapoldal bekeretezve lógott a falon. Szív kislabizálta a feliratokat. Néhány bekötött Post Dispatch még St. Luisból, és persze sok-sok New York World, az öregember lapja. Például a Worldnek az a kiadása, amely a Szabadság-szobor avatásáról tudósított! Számtalan formában a virított a Sárga kölyök rajza is. Az embléma. Aztán a Brooklyn híd avatásának képei, aminek szintén az öregember volt a leghívebb krónikása. Úgyes vonásokkal operáló rézkarc a bostoni teadélutánról, az Emberi Jogok Nyilatkozatának bőrkötésű, aranybetűs példánya. Jefferson elnök képe. És az egyik polcon néhány sakk-készlet derengett, egyszerű faragású, komoly viszontagságot megjárt bábuk éppúgy, mint elefántcsontból kifaragott, előkelő figurák. Néhány félbemaradt játszma. De Szív nem tudott sakkozni.

– Az életem nyitott könyv. Bámulhat nyugodtan, láthat mindent! – az öregember úgy beszélt, mint aki rettentően mérges. Nyilván az is volt. Erős, emberöltőnyi rutinja volt a harag gondozásában, a dühben, a fortyogó, nem szűnő méltatlankodásban.

– Már megtettem – bólintott Szív.

– És mit látott? Na, mit?! – Az öregember undokul fölnevetett. Szív látta, hogy hoszszú, horgas ujjai szenvedélyesen kapargatják a széke karfáját.

– Minden, amit tettem, közismert – kezdett beszélni. – Nincsenek titkaim, fiatalember! Én mindennap színpadra léptem, de csakis magamat adtam. Én, Joseph Pulitzer

soha nem színészkedtem! Ezért sem vezettem naplót soha! – tett egy heves mozdulatot.
– Az olyan embernek, mint amilyen én vagyok, felesleges. Én nem keresek öngazolást!
Nem! Nem! – kiabált.

Szív megunta a monológot, és határozottan a pohár után nyúlt.

– Azonnal tegye le! – ordított az öregember. Szív meglögybölte, majd lehajtotta az italt, máskülönben egyáltalán nem kedvelte a whiskyt. Most is kirázta a hideg, visszahelyezte a poharat.

– Nahát – csodálkozott Pulitzer –, nahát! Hol is tartottam?

– Nem vezetett naplót.

– Egy újságíró törődjön csak az olvasóval!

Szív az üres poharat bámulta.

– Nem engedhetem – kopogtatta a szék karfáját az öregember –, hogy az embereim a jelentéktelen életükkel kérkedjenek! Hogy így meg úgy esett velem. Hogy én ezt meg azt gondoltam! Kit érdekel? Kit?! – Az öregember lesodorta magáról a plédet.

– Az olvasót az ő élete érdekli. Az olvasó tojik arra, aki megírja őt!

– Meséljen Nelly Bly-ról – szólt szórakozottan Szív.

– Maga is csak ezt akarja tudni – az öregember fújtatott. És akkor halkán kopogtak.

– Be ne merészelje tenni a lábát! Tűnés!

De a kopogás ismétlődött.

– Mondtam, hogy tűnés! – ordított az öregember. Újra kopogtak, majd nyílt az ajtó.

– A sajtó, uram – hajolt meg az egyik titkár, és jókora újsághalmot helyezett a poharak mellé. De úgy csinálta, hogy még véletlenül se érintse őket. Lopva Szívre pillantott, a szája sarkába mérhetetlen szomorúság gyűlt. A címlapon a holnapi akasztás eseménye, öles, ordító betűk. Aztán a titkár szó nélkül kihátrált.

– Nelly Bly – ismételte Szív.

Pulitzer váratlanul kuncogni kezdett. Agg vészmadár, mint aki mocskos vicceken mulat. Csupa nyál volt a szája.

– Az első oknyomozó újságíró. Nő! Nő! – vihogta. – Gondolta volna, amikor... eh! – legyintett. – Ilyesmit nem lehet kigondolni. Néhány napig vártam, aztán bejöhett hozzám. Olyan hangosan kopogott a cipőjével, hogy azt hittem, fölpofozom. Ilyen kis veréb – mutatta májfoltos kezével –, pirult, didergett, de a szemében tűz lobogott. Remegett a térd, a tincseit igazgatta. De a tekintete! Eljátszotta nekem, hogy bolond. Nekem!

– Jól csinálta – jegyezte meg Szív.

– Hatásos volt, de én rájöttem, hogy csak színjáték.

– Honnan, uram?

– Amikor azt mondtam neki, megfelelt, bolondok közé kell mennie, egyáltalán nem rémült meg. Ha valóban tébolyodott, megrémült volna! A bolondok a bolondoktól félnek a leginkább – az öregember nagyon elégedett volt. A bátor Nelly Bly, aki Pulitzer alkalmazásába került, beravaszkodta magát a Blackwell-szigeti elmeegógyintézet falai közé, és leleplezte a kegyetlen ápolókat és orvosokat. Aztán hetvenkét nap alatt megkerülte a földet. Aztán, eh, mindegy is. Szív köhintett.

– Magának, uram, nem kellett naplót vezetnie – mondta, mire a magasba rándult a két bozontos szemöldök.

– És miért nem?

– Mert mindenre emlékszik.

Szív oldalra billentette a fejét, álmos lett a tekintete. Végigsimított a homlokán, fáj, a homloka emlékezett a hálószoba gerendájának keménységére. És ő örült ennek, örült, hogy fáj.

– Maga, uram, emlékszik – magyarázta halkán –, hogyan kergette meg a makói utcán egy kutya. Kétéves volt, alig tudott járni. Mindig emlékezni fog a vadállat pofájára. Emlékszik a gyerekkor mazsolás kalácsaira! A széderek hangulatára, a rabbi billegő járására, a szatócsboltok derengő félhomályára, a román vásárosok gubancos kucsmáira. Emlékszik az apja haldoklására, a nélkülözésekre, az éhségre, az elfojtott dühre, amely a családjukra szakadó szegénység miatt lett úrrá a lelkén. Megalázták a satnyasága miatt Hamburgban, jól emlékszik, ahogy a sorozótiszt magára néz, gúnyosan elhúzza a száját, és int, raus. Raus, Junge!

Az öregember fölhorkant.

– Elég! Elég!

– Emlékszik, mit érzett, amikor egy nap, hosszú hajóút után megpillantotta New York kikötőjét. Rettegett. Ám a dühe erősebb volt a félelemnél. Dühösen és elszántan lépett erre a földre. Emlékszik első újságcikkének minden német szavára.

– Hagyja már ezt abba!

– Emlékszik a polgárháborúban megpucolt összes rohadt krumplira, csizmára és tisztikánálra. A New York-i French Hotel lerombolására, ahonnan egy szép napon kipenderítették, mert nem fizette a szállást. Aztán megvette ezt a hotelt, és eltüntette a föld színéről. Szép, nemes bosszú. Lehet felejteni? És emlékszik, mit érzett, amikor megvásárolta ezt vagy azt az újságot, emlékszik a kalkulációkra, az előfizetőkre, a példányszámokra, a szerkesztőkre, a portásokra, emlékszik, mit érzett, a dühön kívül természetesen, amikor egy egész szerkesztőgárdáját csábította el a konkurencia. Félelmet – bölintott Szív. – Emlékszik, mit érzett, amikor Mr. Law, a Columbia Egyetem mindenható ura dölyfösen visszautasította a maga kétes eredetű tőkéjét. Emlékszik, mit üvöltött a jó modorú Mr. Law? „A Columbiától aztán senki nem fogja megvenni a lelkiismerete nyugalmát!” És, te atyaég, kétmillió dollárt söpört le az asztról egyetlen mozdulattal! Emlékszik, amikor a frissiben fölvatott Brooklyn hídon alig egy hét múltán pánik tört ki, mert a tömegben az a hír terjedt el, hogy menten leszakad, s az emberek menekülés közben halálra taposták egymást. Megnézte őket. Egy kislánynak nem volt arca, csak a napszőke tincsek keretezte véres pép. Végigment a sorba kiterített tizenegy halott mellett, bocsanatot kért tőlük, pedig nem volt miért.

– Tizenkét halott volt – morogta az öregember, mire Szív elmosolyodott.

– Mondom, hogy mindenre emlékszik.

Szív bölintott.

– És lenne még valami – tette hozzá.

Az öregember hallgatott.

– Vannak emberek – magyarázta Szív, és érezte, hogy tudálékossá válik a hangja, de azért folytatta –, akik kényszerűségből, az elméjük kóros működése folytán tartják számon életük legjelentéktelenebb részleteit is. Képtelenek felejteni. Ők talán betegek, rögeszmések, mániások. De maga nem az.

– Vak vagyok – morogta a másik.

– És sajnos a hangok is örületbe kergetik. Kissé mulatságos, hogy éppen ön szenved tőlük, akinek a harsányság az egyik legfontosabb munkaeszköze. Kiabáló színek, harsány mondandó, napi ötszáz kisrikkancs etetése. És dühös, dühös. Miközben fél. Egész életében haragudott, és egész életében félt. De nem ezért jegyzi meg a dolgokat.

Reccsent a szék, az öregember előrehajolt.

– Azt hiszi, most kivágja az adu ászt? – szinte hörgött. – Azt hiszi, kivágja?!

– Egyetlen embert sem pofozott föl – vont a vállát Szív. – Ugyan nem vezetett naplót, legalábbis most ezt állítja, de ezt a legendát a számtalan pofonról azért szorgosan terjesztette, és gondosan ápolta. Soha nem ütött meg embert, mert félt, hogy a másik visszaüt. Amikor egyszer párbajra hívták, inkább elmenekült. De én nem kárhoztatom ezért, uram.

– Menjen a fenébe – suttogetta az öregember.

– Tulajdonképpen a bizalomról van szó – szólta Szív, és a késre gondolt, amellyel elvágták Mary Lee torkát. Hirtelen megint eszébe jutott Boston. Hogy ez milyen furcsa is. Hogyan, miért gondolhat az ember csak úgy Bostonra? Vagy Párizsra. Vagy Budapestre, Rómára.

– Ezért kár volt idejönnie. Én aztán nem bízom senkiben – dűnyögte az öregember.

– Aligha hihetem – tűnődött Szív, szeretett volna fölállni. – Nem azért emlékszik mindenre, mert félt, mert haragszik a kicsinyes, ostoba, önző és korlátolt világra. Az emberi természet silányságait éppúgy kihasználta, mint ahogy javította olykor, amikor persze érdekében állt. Azért használhatta a maga javára az embert, mert gyatra alkotmány, miközben a javítására is tett javaslatokat. Oké. Ez rendes gesztus volt. Tehát bízik. Bízik, hogy abban a mérhetetlen ócskaságban, ami az életünkben zsúfolódik össze, van valami, amit sem a becsület, sem a jóság, sem a zsenialitás fogalmával nem lehetséges megközelíteni, és ez a valami, ha nem is ment meg bennünket, talán a mentségünként szolgálhat. Akár egy kósza menlevél. Egy hamis igazolvány – és Szív fáradtan elhallgatott.

Az öregember unott arcot vágott.

– Menjen maga a fészkes fenébe, Szív. Maga egy igazi pancser. Semmit sem ért. Semmit sem kapiskál ebből az egészből! Magának még nem léptek a tökére!

Szív lehunyta a szemét, a sűrű félhomály az agyába akarta nyomni a szemgolyóit. Végül lehajolt, és megsimogatta az aszott, beteg arcot.

– Bácsi! – suttogetta. – Drága, drága Pulitzer bácsi.

Aztán az asztalra tette a vizeskorsót, majd leemelte róla a papírfedelet, s a következő pillanatban úgy lötytyintett a whiskys pohár felé, hogy a vízzel együtt a halacska is átcsobbant. Szűk volt neki a hely, de azért ott volt. Pulitzer előtt úszkált, teste bele-beleütődött az üvegfalba. Az öregember érte tapogatott. Majd vaksi szeme elé emelte a poharat, és sokáig így tartotta. És a mogorva, vénséges arc lassan kisimult, majd egészen gyermeki vonások kezdték átszabni, alakítani. Az öregember önfeledten szuszogott.

– Túl hangosan úszkál – morogta később, és letette a poharat.

A két titkárfiú mozdulatlanul várt a fedélzeten.

– Igyák ki – nyújtotta feléjük Szív a likőrösüveget. És azok kiitták, köhécseltek. Szív pedig visszahajózott a kikötőbe. De nem ment vissza a szállására, sétált a szél söprögette parton, várta a délutánt, a fények fáradását, azt a pillanatot, amíg elalszik az alkonyati szél. A nagy fülű halhordó fiúra várt. S amikor a móló végén meglátta a szeplők pettyezte kerek arcot, a ferde húzású lépteket, magához intette. A gyerek oldalazva lépdelt hozzá. Szív átnyújtotta az üres vizeskorsót.

– Ez a tiéd.

A fiú gyanakodva fürkészte.

– Mondom, a tiéd.

– Nem értem – mondta a fiú.

– Van benne egy hal.

– Ebben?

– Ebben.

– Viccel velem az úr?

– Azt hiszem, később fogod megtalálni. Vagy nem találod meg. És ha soha nem találod meg, akkor is volt benne egy hal. Érted?

– Nem értem, uram – a fiú kezében remegett a korsó.

– Majd megérted – bólintott Szív, és a Liberty felé nézett. Meglegyintette a gyerek arcát, de már nem nézett rá. Elment a kocsmába, ivott egy édes sört, a kocsmáros gyanakodva figyelte minden mozdulatát.

– Találkozott Mr. Bankkel? – kérdezte, de Szív nem válaszolt. Kért még egy sört.

– Édeset – tette hozzá mosolyogva.

Végre nyugodtan aludt. Mr. Smoke és a felesége imádkozva virrasztott. A közelben valami cégér nyikorgott, ez eddig nem volt.

Reggel Szív bejelentkezett a rendőrfőnökhöz, aki kifogástalan egyenruhában készülődött a ceremóniához. Nyilván jó ember volt, rendes, odaadó férj, családapa, egyebek.

– Nem Kicsi Smoke a lány gyilkosa – mondta Szív. A rendőrfőnök éppen késsel piszkálta a körmét.

– És én ettől most szarjam össze magam?

– Azt hiszem, nem volna szabad fölakasztani.

– Az ítélet feddhetetlen emberek hozták meg a legjobb tudásuk szerint, minden körülményt mérlegelve – vont vállat a rendőrfőnök.

– Egy ártatlan embert végeznek ki.

– Semelyikünk sem ártatlan.

Ezen Szív elgondolkodott.

– Így igaz. De senki sem érdemli meg, hogy ölnie kelljen más bűnei miatt. Sem én, sem maga.

– Mi maga, prédikátor?

– Isten ments, uram. Hírlapíró vagyok

– És kinek a megbízásából dolgozik? – kérdezte a rendőrfőnök, miközben kelletlenül méregette.

– Természetesen Mr. Pulitzer kért föl, hogy foglalkozzam a dologgal – bólintott Szív. A rendőrfőnöknek egészen borús lett a tekintete, a szája lebiggyedt, az orra megnyúlt. Sóhajtozott is, mint egy öreg, dohos komód. Aztán fölállt, járkált kicsit az irodában, majd előkapta az aktákat, az asztalra dobta őket. Szállt a por, táncolt. Egymillió por-szem tündökölt körülöttük. A rendőrfőnök lemondóan mosolygott, az ujjával kopogtatott a papírfedélen. Végül elrakta az aktákat, széttárta a karját.

– Szóval Mr. Pulitzer küldte magát a nyakamra?

És Szív Bostonra gondolt.

– Igen, ő kért meg, hogy dolgozzam az ügyön – mondta.

Természetesen ez nem volt igaz, viszont nem is hangzott rosszul. A rendőrfőnök szuszogott, izzadt. Végül nagyot legyintett.

– Hát ide figyeljen! Ha úgy hiszi, nem tudok mindent, nagyon téved. Nem azért vagyok rendőrfőnök ebben a rendes kócerájban, hogy ne tudjam a dolgokat. Érdekli, saszem, mi történt? – S mert Szív bólintott, folytatta. – Jól van, nyissa ki a fülét.

– Kicsi Smoke, aki valóban beteg, mint a rühös macska, és nem sokáig húzza, rendszeresen járt a kuplerájba. Egy Nancy nevű lány volt a kedvence. Az apja is járt a kuplerájba, annak Púpos Mary volt a kedvence, mert azt a nyomorékot lehetett verni. Rendes család, nem? Viszont egy nap Kicsi Smoke túlzottan helybenhagyta Nancyt, a lánynak csontjai törtek. Púpos Mary meg állapotos lett. Mit volt mit tenni, Púpos Mary elküldött

egy másik szajhát, a félnótás Mary Leet Smoke-ékhoz, megpumpolandó kicsit a családot. Azonban Mrs. Smoke-ot olyannyira fölzaklatta a bolond kurva látványa, hogy egy jól sikerült pillanatban el is vágta a torkát. Kicsi Smoke pedig beáldozza magát, mert szereti és tiszteli a szüleit. Ennyi. Nem túl épületes történet, igaz?

Szív a homlokát vakargatta, ahol még mindig fáj. És az is fáj, hogy milyen egyszerű.

– Azt várja tőlem, hogy tegyek igazságot?

Szív arra gondolt, hogy Pulitzer bácsi most biztosan beszélget az aranyhállal. És észébe jutott Boston is, ahová el kell menni.

– Igaz is, jó is, hogy betért hozzám. Lenne itt még valami apróság – szuszogta a rendőrfőnök. Szív akkor a kisleányra gondolt.

– Mистер Hell, a Jó tévedés kocsi tulajdonosa feljelentést tett ön ellen.

– Igen? S mi okból? – csodálkozott Szív, kissé előrehajolt, érezte, hogy a halántékán megdagadnak az erek.

– Azt állítja, ön tolvaj – bólintott a rendőrfőnök. – Mr. Hellnek tanúi vannak arra, hogy ön egy kiadós tivornya után magával vitte az egyik söröskorsóját. És hiába minden kérés és könyörgés, nem hajlandó megfizetni az árát!

Poór Zsuzsa

ÉN NEM

Kedves khm... Eszter, mondta az orvos, miután sikerült megtalálnia a nevemet a kórlapomon, hát akkor mesélje el, mi is történt valójában. Én meg azt mondtam neki, hamarabb gyónom meg az összes bűnömet egy vérfertőző papnak, mintsem hogy kielégítsem a kíváncsiságát, és akkor meg is fagyott a levegő. Miért gondolja, hogy ez kíváncsiság, tapogatózott tovább, de csak néztem azt a halottnál is fehérebb arcot, és csak néztem. Már azt hittem, kifolyik a szemem, de nem lehetett nem nézni, ez vérre ment, ez a küzdelem, harcoltunk egymással, az orvos sem adta fel, nem adott fel, és ekkor hirtelen végtelen bizalmat éreztem iránta, egy pillanat töredéke alatt bevonódtam a bűvkörébe, folyt bele a szemem a szemébe, csak úgy áramlott belőlem a mindenségre való törekvés vágya, el is felejtettem, mit mondtam neki az előbb, már csak arra vártam, szóljon meg újra, és zokogva omlak a lába elé, gondoltam, de csak nézett, és már azt is tudtam, ugyanabban a pillanatban, hogy tévedtem, nem, nem, nem, már nem akartam, hogy megszóljon, és akkor feladta, akkor feladott. Ó, Emese, pardon, Eszter, mondta, így nem megyünk semmire.

Hát nem is.

Nézze, lebilincselően tud hallgatni, a nézése is fókuszált, hogy azt ne mondjam, túl fókuszált, tudomásul veszem, hogy ma nem beszél, maga meg azt vegye tudomásul, hogy a kezelőorvosom vagyok, akinek kötelessége a maga gyógyulását elősegíteni, tattara, tattara, és ha maga ebben nem hajlandó együttműködni, akkor erőszakosabb eszközökhöz kell folyamodnom, természetesen csak a maga érdekében, mi az már megint, Juliska, így egy szuszra, a halottsápadt arc hamuszürkére színeződött, az ápolónő sut-